

ТЕСТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕВІРКИ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Коляда І. А.

доктор історичних наук,
професор кафедри методики навчання
суспільних дисциплін і гендерної освіти
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Сформувати в здобувачів освіти креативне мислення, допомогти при аналізі історичних фактів, вирішенню освітніх завдань Нової української школи має сприяти використанню вчителем історії засобів художньої літератури при організації форм перевірки освітніх досягнень з історії України з використанням тестових технологій. Майстерне застосування художньої літератури на уроці історії України сприяє пробудженню пізнавального інтересу в здобувачів освіти та відкриває величезні можливості використання різноманітних методичних прийомів не тільки навчання історії України, а і організації різноманітних форм перевірки освітніх досягнень, сформованості у здобувачів освіти історичних компетентностей.

Ефективне застосування тестових технологій на уроці історії України в умовах Нової української школи, як на наш погляд, має посприяти формуванню та розумінню цілісної картини рівня засвоєності навчального матеріалу здобувачами освіти. Тести, які застосовуються для оцінювання освітніх досягнень здобувачів освіти, складають сукупність взаємопов'язаних завдань зростаючої складності та специфічної форми, що дозволяє якісно оцінити освітній рівень здобувачів освіти при вивченні історії України.

У дидактиці та методиці навчання історії тест – це завдання стандартної форми, виконання якого має виявити наявність певних знань, сформованість компетентностей, здібностей або інших психологічних характеристик – інтересів, емоційних реакцій тощо. Тестова діагностика має свої переваги: відносна простота процедури проведення, безпосередня фіксація матеріалу, зручність обробки даних і швидкість оцінювання, короткочасність, наявність встановлених стандартів. Недоліки тестової діагностики є ймовірність угадування, можливість передання учнями правильних відповідей.

Тестування в освітній сфері виконує три основні взаємозалежні функції: діагностичну, навчальну і виховну. На уроці історії України ми

пропонуємо використовувати тести таких видів: а) тест на встановлення відповідності; б) тест на виключення лишнього або продовження ряду в установленій закономірності; в) тест на систематизацію історичної інформації (розподілити по відповідним колонкам таблиці особисті імена, позначення історичних реалій); г) тест на встановлення хронологічної послідовності; д) тест на визначення логічної послідовності (побудуйте ланцюжок, розмістивши перелічені події і явища, виявивши причинно-наслідкові зв'язки між ними).

Готуючи тести, необхідно врахувати такі критерії: змістовність завдання: які структурні компоненти історичних знань, пізнавальні вміння та інтелектуальні здібності здобувачів освіти виявляє пропонований вид тесту; компактність і точність: наскільки коротко і чітко формулюється запитання та основна (інформативна) частина тесту; зрозумілість: наскільки зрозуміла та відтворювана учнями певного віку конкретна форма та умови тесту; об'єктивність: наскільки велика або малозначна вірогідність випадкового вгадування та суб'єктивного оцінювання відповіді; функціональність: які ще завдання, крім контрольної оціночної, може виконати конкретний вид тесту.

Залучення уривків із художніх творів як структурного матеріалу для побудови тестового завдання з історії України має посприяти не тільки формуванню більш образного та конкретного історичного образу епохи, а і сприятиме більш глибокому і усвідомленому засвоєнню навчального матеріалу та забезпечить формування компетентностей доведення, аналізу і узагальненню історичного матеріалу за допомогою літературних засобів. Використовуючи художню літературу в тестових технологіях на уроці історії України, варто мати на увазі, що уривки творів з художньої літератури варто наводити лаконічно. Тому необхідно підбирати короткі уривки, або скорочувати їх до мінімуму тексту, для розуміння про, що йде мова. Також обираючи художній твір для використання на уроці історії України необхідно звернути на наступні складові вибору: доступність творів за змістом; відповідність даній темі; високий художній рівень; достовірність подій, які описуються. Обраний художній образ повинен відрізнятися чіткістю і переконливістю персонажа, потрібною силою переконання, що виховує в здобувачів освіти відповідне ставлення до відповідної історичної події, співчуття, захоплення, ненависть. Також варто не перевантажувати тестові технології літературними образами, посиланнями, цитатами.

Отже, використання тестових технологій засобами художньої літератури на уроках історії України має посприяти формуванню образної картини історичного минулого, що дозволяє здобувачеві освіти створити уявну картини цього минулого на основі програмового матеріалу

підручника із залученням широкого кола художньої літератури й відійти від суто фактичного викладання матеріалу за сторінками шкільного підручника. Однак при використанні художньої літератури на уроках історії України варто зважати на загальний рівень підготовленості класу, вікові особливості здобувачів освіти та рівень фахової компетентності вчителя історії. Головним позитивом застосування засобів художньої літератури як тестової технології на уроці історії України є підвищення ефективності засвоєння історичного матеріалу та урізноманітнення методів, прийомів, форм навчання історії України, практична спрямованість освітнього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коляда І. А., Загребельна Н. І., Порало Н. Д. Історія України (1914–1939) в художньо-літературних образах: Методика. Навчальний посібник. Київ : Арістей, 2004. С. 59
2. Коляда І., Виговський М., Загребельна Н. Роль та місце художньої літератури на уроках історії України. *Історія в школі*. 2007. № 3. С. 25
3. Цвікальська Г. О. Використання художньої літератури на уроках історії СРСР у 8–9 класах: методичний посібник. Київ : Радянська школа, 1959. С. 12.
4. Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2017. С. 193.